

Orzeczenie z dnia 14 stycznia 1999 r.

III SZ 3/98

Orzeczenie sądu dyscyplinarnego uznające radcę prawnego za winnego przewinienia dyscyplinarnego z art. 64 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. Nr 19, poz. 145 ze zm.) powinno zawierać określenie naruszonego przepisu prawa.

Przewodniczący: SSN Andrzej Wróbel, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Feliks Tarnowski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 1999 r. na rozprawie sprawy z odwołania Jacka Ł. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w O. z dnia 22 kwietnia 1998 r. [...], orzekającego karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego za niepłacenie składek na rzecz Samorządu Radców Prawnych

u c h y l i ł zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu w O. do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Orzeczeniem z dnia 22 kwietnia 1998 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w O. uznał obwinionego radcę prawnego Jacka Ł. winnym zarzuconego mu czynu, to jest, że począwszy od 1992 r. do 31 grudnia 1996 r. i nadal nie opłaca składek na rzecz samorządu radców prawnych. Przyjmując za obwinieniem kwalifikację tego czynu z art. 64 ust. 1 pkt 1 ustawy o radcach prawnych Okręgowy Sąd Dyscyplinarny wymierzył Jackowi Ł. karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego i obciążył go kosztami postępowania dyscyplinarnego w kwocie 1000 zł.

Od powyższego orzeczenia na podstawie art. 65 ust. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. Nr 19, poz. 145 ze zm.) ukarany odwołał się do Sądu Najwyższego zarzucając co następuje:

1) rozstrzygnięcie sprawy bez wysłuchania obwinionego z obrazą § 32 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 kwietnia 1984 r. w sprawie zasad i trybu postępowania dyscyplinarnego w stosunku do radców prawnych i aplikantów radcowskich (Dz.U. Nr 27, poz. 138 ze zm.),

2) orzeczenie kary rażąco niewspółmiernie surowej do popełnionego czynu,

3) ukaranie za okres 1992-1995 chociaż okres ten objęty był przedawnieniem z art. 70 ust. 1 ustawy o radcach prawnych,

4) bezpodstawne obciążenie kosztami określonymi w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 kwietnia 1997 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasad i trybu postępowania dyscyplinarnego w stosunku do radców prawnych i aplikantów radcowskich (Dz.U. Nr 48, poz. 317) - wbrew § 2 i 3 tego rozporządzenia.

Powołując powyższe zarzuty odwołujący się wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania lub zmianę zaskarżonego orzeczenia w części wymiaru kary poprzez jej zamianę na karę nagany.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżonym orzeczeniem Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w O. uznał obwinionego radcę prawnego za winnego zarzuczonego mu czynu, dzieląc w ten sposób w całości określony we wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego stan faktyczny i kwalifikację prawną przewinienia Jacka Ł.

W związku z zarzutami odwołania należy stwierdzić, że każdy z elementów orzeczenia (jego podstawa faktyczna i podstawa prawna) nasuwają istotne zastrzeżenia.

Czyn przypisany obwinionemu nie został wystarczająco dokładnie sprecyzowany w zakresie czasu jego popełnienia. Nie wiadomo w szczególności co oznacza przyjęta za wnioskiem Rzecznika Dyscyplinarnego formuła: „i nadal”, która sugeruje jakąś bliżej nieokreśloną i z tego względu niedopuszczalną otwartość w czasie zarzuczonego czynu. Jeszcze dalej idące zastrzeżenia należy odnieść do czasowego zakresu obwinienia, poczynając od 1992 r. ze względu na wynikający z art. 70 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. Nr 19, poz. 145 ze zm.) zakaz wszczęcia postępowania dyscyplinarnego. Otóż stosownie do tego przepisu w brzmieniu obowiązującym do dnia 15 września 1997 r. (art. 2 pkt 53 lit. a

ustawy z dnia 22 maja 1997 r. - Dz.U. Nr 75, poz. 471) i mającym zastosowanie w sprawie ze względu na datę jej wszczęcia, nie można było wszcząć postępowania dyscyplinarnego jeżeli od chwili popełnienia przewinienia upłynął rok. Należy zauważyć, że ani we wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego z dnia 12 maja 1997 r. (nazwanego aktem obwinienia) ani w zaskarżonym orzeczeniu Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego nie wskazano żadnej podstawy, która uzasadniałaby niezastosowanie powyższego ustawowego przepisu określającego przedawnienie przewinienia dyscyplinarnego.

Jeżeli chodzi o przyjętą w zaskarżonym orzeczeniu kwalifikację prawną czynu przypisanego obwinionemu radcy prawnemu, to jej wadliwość ma dwa aspekty. Po pierwsze powołanie się na art. 64 ust. 1 pkt 1 ustawy o radcach prawnych nie jest wystarczające. W przepisie tym bowiem zdefiniowana została jedna z dwu kategorii przewinień dyscyplinarnych - tj. „zawinione nienależyte wykonywanie obowiązków określonych w niniejszej ustawie” (w brzmieniu obowiązującym od 15 września 1997 r.: „zawinione, nienależyte wykonywanie zawodu radcy prawnego”). Nie wystarczy jednak powołanie się na definicję przewinienia dyscyplinarnego, ale należałoby wskazać, że stan faktyczny przedmiotowego przewinienia dyscyplinarnego polega na naruszeniu określonych przepisów prawa z zakresu wykonywania zawodu radcy prawnego. Drugi aspekt wadliwości wskazanej w zaskarżonym orzeczeniu podstawy prawnej polega na wewnętrznej sprzeczności tego orzeczenia. O ile bowiem rozstrzygnięcie powołuje się na art. 64 ust. 1 pkt 1 ustawy o radcach prawnych, to w uzasadnieniu stwierdza się, że obwiniony zachowaniem swym naruszył określone przepisy zasad etyki radcy prawnego co odpowiadałoby innej kategorii przewinienia dyscyplinarnego (art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych).

W konsekwencji przedstawionych wyżej wadliwości zaskarżonego orzeczenia dotyczących podstaw odpowiedzialności dyscyplinarnej Jacka Ł. konieczne stało się uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości, ażeby Okręgowy Sąd Dyscyplinarny rozstrzygnął sprawę po wyeliminowaniu wskazanych błędnych założeń.

Niezależnie od tego, nawiązując do zarzutów odwołania Sąd Najwyższy stwierdza, że uchylenie zaskarżonego orzeczenia okazało się potrzebne także ze względu na wykazanie przez obwinionego (złożonym na rozprawie przed Sądem Najwyższym zaświadczeniem lekarskim) choroby, która usprawiedliwiała nieobecność obwinionego na rozprawie poprzedzającej wydanie zaskarżonego orzeczenia. W dalszym postępowaniu obwiniony uzyskuje możliwość złożenia wyjaśnień w sprawie.

Wobec przedstawionych powodów uchylenia zaskarżonego orzeczenia rozpoznanie zarzutów odwołania co do kary byłoby przedwcześnie. Zgodzić się jednakże należy z odwołującym w tym, że w świetle dotychczasowych ustaleń wymierzona kara pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego jest rażąco niewspółmiernie surowa.

Sąd Najwyższy z powyższych przyczyn orzekł stosownie do art. 437 § 1 KPK w związku z § 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 kwietnia 1984 r. w sprawie zasad i trybu postępowania dyscyplinarnego w stosunku do radców prawnych i aplikantów radcowskich (Dz.U. Nr 27, poz. 138 ze zm.).

=====